

Memo

Aan : W. Hol
Van : L.M. van der Woude
CC : W. Burgers, D. Ploum
Ons kenmerk : CONCEPT
Datum : 25 oktober 2016
Betreft : "Plaaagdieren" in Overbetuwe

Beste Wijnte,

Op 16 juni jl. hebben een aantal collega's, inclusief ikzelf, een presentatie bijgewoond van de organisatie Loo Plan over plaagdieren in onze gemeente.

In deze memo zet ik kort uiteen wat er is besproken, wat de gemeente móet en mág doen tegen deze dieren en geef ik een aantal aanbevelingen.

Bruine rat

De bruine rat komt zeer algemeen voor in steden en in het buitengebied.

Hoe gaat het nu? De buitendienst heeft een flink budget (circa € 20.000,=) voor de ratten- en ongediertebestrijding. Op meldingen van inwoners en bedrijven wordt meestal ingegaan, de gemeente draagt hiervoor de kosten. Een aantal mensen ontvangt regelmatig rattengif van de gemeente.

Gemeentelijke (wettelijke) taak: de gemeente heeft een algemene zorgplicht. Er moet een meldpunt zijn (verzamelen meldingen) en eventueel proactief optreden bij een (dreigend) gevaar voor de volksgezondheid.

Taak melder: in beginsel ligt de verantwoordelijkheid bij de melder (en daarmee ook de eventuele kosten). Een melder moet dus zelf actie ondernemen. De gemeente kan hem hierin wel adviseren over (preventieve) maatregelen. In het Bouwbesluit (artikel 7.21) wordt gesproken over "zindelijke staat van bouwwerken, open erven en terreinen". Op grond van artikel 125 van de Gemeentewet en artikel 5:32, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht kan handhavend worden opgetreden tegen overtreding van dit voorschrift.

Proactief handelen gemeente: Ook als de volksgezondheid in gevaar dreigt te komen, is het aan de gemeente om op te treden (zoals destijds bij WaterGoed, waar de ziekte van Weil werd geconstateerd).

Konijn

Het konijn komt zeer algemeen voor in het buitengebied, maar ook veel in de 'groenere wijken' van de gemeente.

Hoe gaat het nu? De gemeente verzamelt meldingen van konijnenoverlast (met name vraat- en graafschade in tuinen) en zoekt contact met een vaste 'jager'. Deze gaat de meldingen af, vangt de konijnen weg (in het openbaar gebied) en doodt ze ergens anders. De gemeente vraagt voor deze werkzaamheden (jaarlijks) een ontheffing aan bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) en machtigt daarna de jager voor de werkzaamheden. De gemeente draagt de kosten.

Gemeentelijke (wettelijke) taak: de gemeente heeft een zorgplicht vanuit de Flora en faunawet (Ffw). Verder heeft de gemeente géén wettelijke taak in de overlastbestrijding.

Taak melder: de melder heeft zelf de verantwoordelijkheid om zijn terrein minder aantrekkelijk te maken (rasters, andere inrichting/plantkeuze etc.). De gemeente kan hierin adviseren.

Proactief handelen gemeente: als blijkt dat bijvoorbeeld de veiligheid in het gedrang komt (bijvoorbeeld omdat de konijnen speeltuinen ondergraven), dan moet de gemeente optreden. Dit uiteraard met een ontheffing als eerder vermeld.

Vleermuis

Komen algemeen voor in steden en in het buitengebied. De vleermuis is strikt beschermd onder de Ffw (tabel 3). De aanwezigheid van vleermuizen kan een belemmering zijn bij bomenkap, nieuw- en verbouw.

Hoe gaat het nu? Er komen zelden meldingen binnen van vleermuizen.

Gemeentelijke (wettelijke) taak: de gemeente heeft een zorgplicht, verder moet de gemeente een meldpunt hebben (verzamelen meldingen). De gemeente heeft een adviserende taak, zeker omdat vleermuizen veel emotie oproepen bij mensen.

Taak melder: het nemen van preventieve maatregelen. Als de gemeente niet aansluit bij Stichting Landschapsbeheer Gelderland (SLG), dan kan melder doorverwezen worden naar de Dierenambulance.

Proactief handelen gemeente: mogelijkheid om samen te werken met SLG. SLG leidt vrijwilligers op om meldingen af te handelen. De kosten zijn afhankelijk van het aantal inwoners van de gemeente, voor Overbetuwe komt dit neer op zo'n € 1.200,= per jaar.

Steenmarter

Sterke uitbreiding vanuit het oosten. Beschermde onder de Ffw. Met name overlast in gebouwen en bij auto's. Enkele meldingen per jaar.

Hoe gaat het nu? Als iemand belt wordt vanuit het KCC bekeken of iemand die melding wil behandelen. Martijn had er laatst één. Toen heeft hij uitgezocht wat wij 'normaal' doen. We hebben contacten met het KAD en Loo Plan. Martijn heeft de melder doorverwezen naar Loo Plan.

Gemeentelijke (wettelijke) taak: verzamelen meldingen, verder heeft de gemeente geen wettelijke taak, behalve de algemene zorgplicht.

Taak melder: het nemen van preventieve maatregelen.

Proactief handelen gemeente: er kan een generieke ontheffing worden aangevraagd bij de RVO of de provincie. Deze kan op voorhand worden aangevraagd met als doel "voorkoming en bestrijding van schade of belangrijke overlast veroorzaakt door steenmarters aan gebouwen".

Gans

Algemeen in het buitengebied, nadruk op uiterwaarden (Rijkerswoerdse Plassen, Park Lingezen). Schade door vraat landbouw, beperkt overlast in bebouwde kom.

Hoe gaat het nu? Er komen weinig meldingen van ganzenoverlast, meer overlast door het jagen (geluidsoverlast). Hierover is momenteel een halfjaarlijks overleg met omwonenden van de Rijkerswoerdse Plassen, gemeente Arnhem en Uiterwaarde (beheerder Rijkerswoerdse Plassen).

Provincie heeft taakstelling neergelegd om (dacht ik) 100.000 ganzen af te schieten in 3 jaar tijd. Ook eieren schudden/prikken is een van de maatregelen.

Gemeentelijke (wettelijke) taak: de ganzenproblematiek ligt primair bij de provincie, de gemeente heeft hier in principe geen rol, behalve de algemene zorgplicht. Het enige dat de gemeente kan doen is grondgebruikersverklaringen (toestemmingen) geven om de maatregelen die door de provincie zijn toegestaan (middels een ontheffing) uit te voeren.

Taak melder: de grondeigenaar (bijvoorbeeld een agrariër) kan een ontheffing aanvragen bij de provincie om de overlast te bestrijden.

Proactief handelen gemeente: met het geven van grondgebruikersverklaringen zou de overlast kunnen worden aangepakt, mits het gaat om handelingen die op grond van de provinciale ontheffing zijn toegestaan.

Kennis- en Adviescentrum Dierplagen (KAD)

De gemeente is aangesloten bij het *Kennis- en Adviescentrum Dierplagen (KAD)*. Dit betekent dat inwoners te allen tijde gebruik kan maken van adviezen op het gebied van de preventie en bestrijding van plaagdieren. Het KAD informeert de inwoner en wijst daarbij in eerste instantie op de eigen verantwoordelijkheid die een eigenaar of gebruiker van een woning heeft. In veel gevallen kan met behulp van advies afdoende antwoord worden gegeven op de vragen.

Belt een inwoner met een vraag/klacht, dan kan worden doorverwezen naar het KAD.

Zorgplicht vanuit de Flora en faunawet

Artikel 2

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voorzover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Conclusie

Ten aanzien van voornamelijk ratten en konijnen doen we als gemeente veel meer dan we wettelijk moeten. In feite hoeft de gemeente enkel een meldpunt te hebben (dat kan in de vorm van het KCC of enkele medewerkers, die weer kunnen doorverwijzen naar het KAD) en in een enkel geval actief op te treden als gevaar voor de volksgezondheid/veiligheid dreigt.

Aanbevelingen

- Bruine rat: stoppen met de bestrijding en het uitdelen van gif. Uiteraard wel optreden als gevaar voor de volksgezondheid dreigt. Inwoner met vragen doorverwijzen naar KAD.
- Konijn: stoppen met de bestrijding. Uiteraard wel optreden als er gevaarlijke situaties ontstaan (ondergraven speeltuinen, konijnen op openbare weg). Inwoner met vragen doorverwijzen naar KAD.
- Vleermuis: inwoner met vragen doorverwijzen naar KAD of Dierenbescherming.
- Steenmarter: inwoner met vragen doorverwijzen naar KAD.
- Gans: inwoner met vragen doorverwijzen naar provincie.
- Algemeen: als meldpunt hanteren Stan Mennen en Linda van der Woude (TBV), het KCC informeren en informatie (met doorverwijzingen) op de website vermelden.

Voorstel is om per 1 januari 2017 de nieuwe werkwijze te starten, zodat ook de inwoners die rattengif krijgen op tijd te informeren. Op 1 januari 2017 is het ook mogelijk om het bedrag van € 20.000,= te verminderen naar bijvoorbeeld € 2.000,= voor calamiteiten.

Graag bespreek ik dit met je in het portefeuillehoudersoverleg.

Groet,

Linda van der Woude
TBV